

Vai trò của đạo Phật trong dòng chảy lịch sử dân tộc qua 80 năm (1945 - 2025)

ISSN: 2734-9195 08:05 01/11/2025

Giáo hội Phật giáo Việt Nam và Phật tử trên khắp mọi miền của đất nước đã có nhiều đóng góp trên các lĩnh vực, góp phần vào những thành tựu to lớn, có ý nghĩa lịch sử của đất nước.

Tác giả: **TS. Nguyễn Trung Kiên (1)**

Tham luận tại Hội thảo khoa học "Đạo Phật Với Cách Mạng Việt Nam" tổ chức ngày 25/08/2025, tại chùa Quán Sứ, Hà Nội

Với lịch sử hơn 2.000 năm của Phật giáo đã hội nhập và hình thành cùng lịch sử dựng nước và giữ nước của dân tộc ta. Phật giáo với tư cách vừa là học thuyết giải thoát về cách sống thiện lương tốt đẹp của con người, vừa là học thuyết qua tình thần Tứ Ân phụng sự với Tổ quốc đã có những đóng góp vô cùng quan trọng trong việc hình thành tư tưởng và văn hóa của **dân tộc Việt Nam**.

Thiền sư Ngô Chân Lưu (ảnh: Internet)

Phật giáo tại Việt Nam trải qua các triều đại phong kiến như thời nhà Đinh, Tiền Lê, Lý, Trần và trải qua các cuộc chiến chống thực dân, đế quốc Phật giáo đều có những đóng góp to lớn trong công cuộc hộ quốc, an dân. Công lao của Phật giáo Việt Nam được các triều đại, nhà nước và lịch sử ghi nhận. Có thể kể đến như: Thời nhà Đinh có Thiền sư Ngô Chân Lưu; thời nhà Lý có Thiền sư Vạn Hạnh, thiền sư Không Lộ, Mãn Giác, Viên Thông... là những danh tăng đã hết lòng phù trợ triều đình để xây dựng đất nước phát triển rực rỡ trong một thời gian dài; thời nhà Trần đạo Phật lại góp phần rất to lớn trong truyền bá các tư tưởng văn hóa, xã hội với các Thiền sư, Hoàng đế thời Trần đã lên một hệ tư tưởng cho Phật giáo Việt Nam đó là thiền phái Trúc Lâm với Phật hoàng Trần Nhân Tông.

Dấu ấn đậm nét của Phật giáo trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đế quốc Mỹ xâm lược, chúng ta có những nhà sư “cởi áo cà sa, khoác chiến bào”, những con người chấp nhận rời xa mái chùa, tạm ngừng tu tập, quên mình vì Tổ quốc... Có hàng ngàn tăng ni, Phật tử..., đã anh dũng hy sinh trong các cuộc kháng chiến của dân tộc được nhà nước công nhận liệt sỹ, nhiều người tiếp tục trở lại quê hương, giữ những trọng trách quan trọng, nhiều người tiếp tục về chùa khoác áo tu hành.

Bên cạnh ý nghĩa về lịch sử, chính trị, Đạo Phật cũng gắn liền với Việt Nam về mặt văn hóa, tâm linh... một tôn giáo rất gần gũi, thân quen.

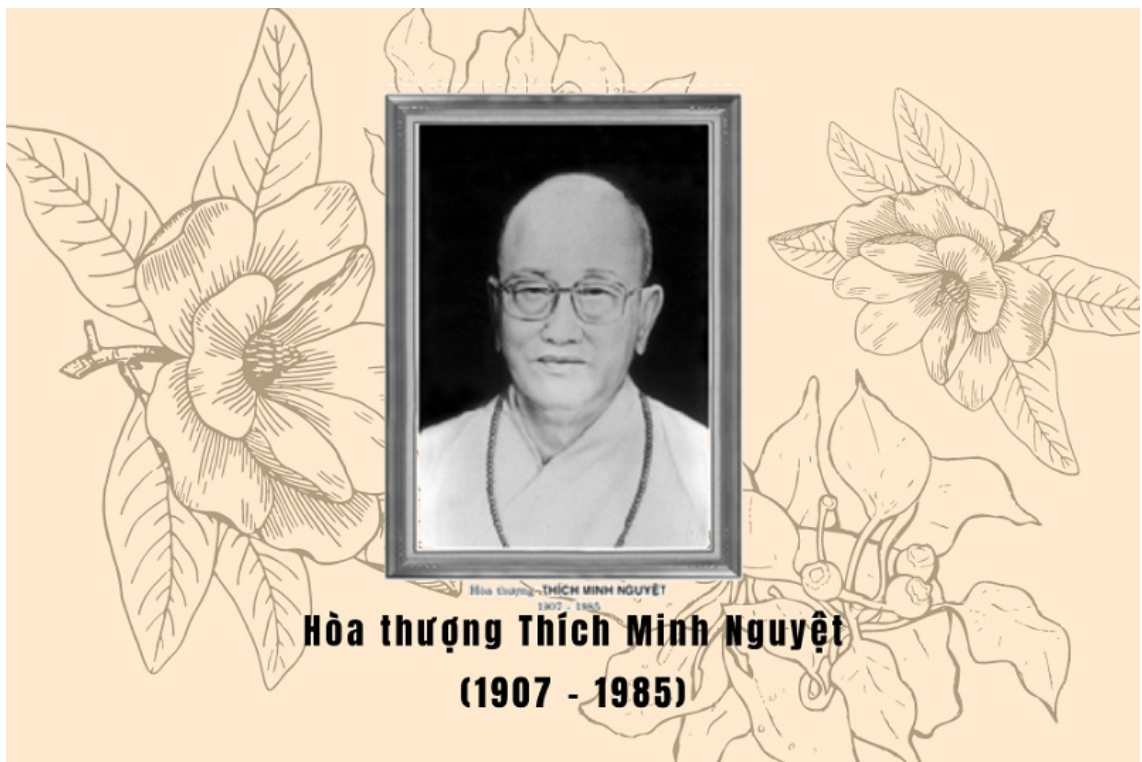
Thiền sư Vạn Hạnh (ảnh: Internet)

Với sự thành lập **Giáo hội Phật giáo Việt Nam** năm 1981, lần đầu tiên các tăng, ni, cư sĩ, Phật tử Việt Nam từ các tổ chức, giáo hội, hệ phái Phật giáo trong cả nước từ Bắc tông, Nam tông, Khất sĩ và Phật giáo Khmer từ mọi miền đất nước đã đồng lòng, quyết tâm thành lập một tổ chức chung lãnh đạo thống nhất Phật giáo trên cả nước, đưa Phật giáo đồng hành cùng đất nước trong giai đoạn đổi mới.

Lịch sử đã chứng minh, khi đất nước hùng cường thì Phật giáo hưng thịnh, khi đất nước lâm nguy, Phật giáo sẵn sàng đứng lên tham gia chống giặc ngoại xâm, góp phần giành lại độc lập cho dân tộc như mục đích của giáo hội là để hộ trì, hoằng dương Phật pháp và tham gia bảo vệ Tổ quốc, phục vụ dân tộc, góp phần xây dựng hòa bình, an lạc cho quần sinh.

Với tinh thần từ bi, hỷ xả, vô ngã, vị tha từ ngày du nhập vào Việt Nam cho đến nay đã hơn hai ngàn năm, Phật giáo đã trở thành một phần không thể thiếu trong nền văn hóa dân tộc. Đồng thời lịch sử cũng đã chứng minh mối quan hệ keo sơn, khăng khít giữa Phật giáo và dân tộc trong sự nghiệp xây dựng, bảo vệ, phát triển đất nước và tầm ảnh hưởng ngày càng lớn đến các lĩnh vực đời sống xã hội.

Điều này đã được đề cập trong nhiều nghiên cứu của các tác giả như: Nguyễn Lang (Việt Nam Phật giáo sử luận), Nguyễn Đức Lữ (Tôn giáo với dân tộc và Chủ nghĩa xã hội), Hoàng Thị Thơ (Đạo đức Phật giáo với vấn đề xây dựng nhân cách con người Việt Nam), Nguyễn Duy Hình (Mấy đặc điểm Phật giáo Việt Nam), Nguyễn Tấn Đạt (Tìm hiểu một số đặc điểm của Phật giáo trong hệ thống tôn giáo Việt Nam), Phạm Đình Liên (Hồ Chí Minh với Phật giáo Việt Nam), Quách Thanh Tâm (Phật giáo và con người Nam Bộ từ đầu thế kỷ XX), Thích Thanh Tú (Giáo hội Phật giáo Việt Nam trong công cuộc đổi mới đất nước hiện nay), Lê Hữu Tuấn (Một số vấn đề của Phật giáo Việt Nam trong đời sống hiện nay), Trần Thị Kim Oanh (Vị thế của Phật giáo trong văn hóa Việt Nam), Đinh Kiều Nga (Những ảnh hưởng của Phật giáo với văn hóa dân tộc), Trần Thị Minh Nga (Phật giáo Việt Nam luôn đồng hành cùng dân tộc), Nguyễn Văn Long (Phật giáo Việt Nam 30 năm thành lập và truyền thống Hộ quốc An dân),...

(Ảnh: Internet)

Trong thời kỳ Bắc thuộc, từ tinh thần nhập thế đã đưa đồng bào Phật giáo cùng với quần chúng nhân dân đứng lên chống lại ngoại xâm, xây dựng và bảo vệ bờ cõi đất nước. Thời bấy giờ, sự học hành của người dân bị hạn chế do sự hà khắc của chế độ phong kiến, khi đó chùa chiền không chỉ mang yếu tố tâm linh mà còn là nơi diễn ra việc chữa bệnh, dạy chữ, sinh hoạt văn hóa của nhân dân làng xã và khơi dậy tinh thần yêu nước, ý thức độc lập quốc gia trong người dân.

Cũng thời kỳ này, xuất hiện tên tuổi nhiều vị thiền sư, quốc sư có công giúp chính sự cho nhà vua trong việc cai trị quần chúng và đối ngoại với các nước lân cận. Có thể kể đến như Thiền sư Ngô Chân Lưu có công giúp vua Đinh Tiên Hoàng lập lên nước Đại Cồ Việt và được vua phong làm Khuông Việt Thái sư.

Thời tiền Lê có thiền sư Đỗ Pháp Thuận, đặc biệt Thiền sư Vạn Hạnh có công rất lớn đối với hai triều đại Tiền Lê (Lê Đại Hành) và nhà Lý (Lý Công Uẩn). Đến triều đại nhà Trần thì Thiền sư Trúc Lâm có công chỉ cho vua Trần Thái Tông thấy được nhiệm vụ, bốn phận đạo làm vua, thuyết phục vua trở về chấp chính khi vua muốn đi tu.

Bên cạnh đó, còn có các thiền sư Đa Bảo, Viên Thông, Tuệ Trung Thượng Sĩ cũng làm rạng danh Phật giáo. Vua Trần Nhân Tông sau khi lãnh đạo nhân dân đánh tan giặc Nguyên-Mông đã nhường ngôi lại cho con trai và đi tu ở núi Yên Tử, trở thành vị tổ sư đầu tiên sáng lập Thiền phái Trúc Lâm Yên Tử (thiền phái duy nhất mang hệ tư tưởng Việt Nam), được người đời tôn là Điều Ngự Giác

Hoàng Trần Nhân Tông.

Trong hai cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp và đến quốc Mỹ, Phật giáo luôn ủng hộ đường lối chính sách của Đảng - Nhà nước và có những hoạt động cụ thể đóng góp cho cách mạng. Nhiều chùa chiền là cơ sở, nơi che giấu những nhà cách mạng. Đông đảo Phật tử kể cả tại gia tham gia tích cực sự nghiệp kháng chiến giành độc lập, thống nhất nước nhà đi đến thắng lợi cuối cùng.

Nhiều tu sĩ đã tạm gác việc tu hành chốn thiền môn trực tiếp cầm súng tham gia cách mạng như: Hòa thượng Thích Thiện Chiếu, Hòa thượng Thích Minh Nguyệt, Hòa thượng Thích Thiện Hào, Hòa thượng Thích Thế Long,... trong đó có nhiều người đã hy sinh anh dũng vì nền độc lập của dân tộc. Đặc biệt sự kiện ngọn lửa “vị pháp thiêu thân” của Hòa thượng Thích Quảng Đức ngày 11/06/1963 đã thắp sáng lương tri toàn thế giới, kêu gọi thế giới ủng hộ Việt Nam trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc.

Trong xã hội hiện nay, cùng với xu thế hội nhập của đất nước, Phật giáo Việt Nam tham gia tích cực vào công cuộc xây dựng Chủ nghĩa xã hội bằng các hoạt động giao lưu quốc tế, vận động hòa bình, đối nội, đối ngoại... Đại bộ phận tăng, ni, Phật tử thực hiện nếp sống đạo đức văn hóa, ích nước, lợi dân, trở thành những người tiêu biểu, gương mẫu, là chỗ dựa đáng tin cậy trong quần chúng nhân dân.

Hòa thượng Thích Thiện Hào (ảnh: Internet)

Phật giáo đã có những thành tựu đáng kể về công tác từ thiện cũng như quảng bá hình ảnh Việt Nam trong giai đoạn hiện nay. Một học giả đã nhận định: “Nếu trước kia những người phật tử bằng đánh giặc cứu nước mà đi đến giác ngộ, thì ngày nay để đi đến giác ngộ họ cần phải tham gia tích cực vào công cuộc đổi mới, phục hưng đất nước, vào sự nghiệp “dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng, văn minh”. Phải lấy nguyện vọng, ham muốn của toàn Đảng toàn dân làm nguyện vọng, ham muốn của mình bằng những hành động thiết thực cụ thể” (2).

Trong xu thế vận hành của dân tộc, Phật giáo không ngừng khẳng định, phát triển để xứng đáng là tôn giáo lớn của cả nước, đáp ứng được nhu cầu tín ngưỡng của đông bào Phật giáo và cả người dân không có tôn giáo. Có được điều này là do: Những giá trị nhân văn sâu sắc cùng những giá trị văn hóa đạo Phật đã ảnh hưởng tích cực đến quan niệm, tư tưởng, đạo đức, lối sống của nhân dân; Những yếu tố về mặt lịch sử hình thành, phát triển của dân tộc giúp Phật giáo trở thành tôn giáo luôn đồng hành, phục vụ thiết thực cho sự phát triển đó; Sự đa dạng về các hệ phái Phật giáo với các đường hướng hành đạo đặc thù cũng là yếu tố đáp ứng được nhu cầu ngày càng đa dạng của phật tử và nhân dân; Xu thế thế tục hóa, hướng vào việc phục vụ đời, nhập thế làm không khí đời sống Phật giáo thêm phần sôi động; Và cuối cùng đó là chính sách tôn giáo của Đảng, Nhà nước ngày càng cụ thể và có phần khích lệ những điều tốt đẹp có trong giáo lý tôn giáo tạo thuận lợi cho Phật giáo phát triển.

Dân tộc ta từ ngày dựng nước đến nay đã trải qua bao lần thăng trầm, biến động lịch sử và xuyên suốt tiến trình đó Phật giáo luôn khấn khít, keo sơn cùng vận mệnh quốc gia, dân tộc. Thời kỳ nào đất nước hòa bình, phồn vinh thì Phật giáo phát triển, đất nước nô lệ, suy yếu thì Phật giáo cũng suy tàn.

Thế nên, bác Hồ khẳng định: “Nước có độc lập thì đạo Phật mới dễ mở mang” (3). Đối với con người Việt Nam, Phật giáo đã góp phần hoàn thiện đạo đức cá nhân, lành mạnh hóa quan hệ xã hội, hình thành phong cách, lối sống thuần hậu bao dung. Có thể nói, thái độ ứng xử và giá trị tư tưởng, triết lý của Phật giáo đã hòa quyện với truyền thống văn hóa dân tộc, trở thành di sản, bản sắc quý báu của dân tộc Việt Nam.

Ghi nhận những đóng góp to lớn của Phật giáo đối với lịch sử dân tộc Việt Nam, chúng tôi xin mượn câu nói của một vị lãnh tụ cao cấp nước ta để kết thúc bài viết tại đây và mọi người cùng suy ngẫm. Cố Thủ tướng Phạm Văn Đồng, đương thời là Chủ tịch Hội đồng Bộ trưởng nước Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam, trong buổi tiếp Đại biểu Đại hội hiệp thương thống nhất các tổ chức hệ phái Phật giáo Việt Nam thành lập Giáo hội Phật giáo Việt Nam (từ ngày 4-11 đến 7-

11-1981) tại Phủ Chủ tịch ở Thủ đô Hà Nội, ông thay mặt Đảng và Nhà nước trân trọng phát biểu: “Phật giáo Việt Nam đã góp phần làm sáng ngời lý tưởng của dân tộc và trưởng thành cùng dân tộc... Trong quá khứ, Phật giáo Việt Nam đã gắn chặt với dân tộc trong sự nghiệp dựng nước và giữ nước.

Lịch sử đã xác nhận Phật giáo Việt Nam là một tôn giáo, từ bản chất, bản sắc, từ trong thực tiễn hoạt động của mình, biểu hiện truyền thống yêu nước, gắn bó chặt chẽ với dân tộc, với Tổ quốc. Trong sự nghiệp cách mạng cao cả của dân tộc ngày nay, Phật giáo đã góp phần xứng đáng. Đối với Việt Nam, nói đến tôn giáo là người ta nghĩ ngay đến đạo Phật, đến các việc làm quý báu, đẹp đẽ của tăng ni, Phật tử. Đạo Phật ở Việt Nam đã mang màu sắc dân tộc Việt Nam rõ rệt. Có thể nói rằng Phật giáo Việt Nam đã góp phần làm sáng ngời lý tưởng của dân tộc và trưởng thành cùng dân tộc” (4).

Trong suốt gần 80 năm qua, Phật giáo đã có những tác động, ảnh hưởng tích cực và đóng góp to lớn vào công cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc, thống nhất đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa do Đảng ta lãnh đạo

Với những triết lý sâu sắc và tinh thần “Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội”, các hoạt động Phật sự và hoạt động xã hội của Phật giáo luôn hướng đến con người, vì con người, vì hạnh phúc của nhân dân, vì sự phát triển phồn vinh của đất nước, vì sự trường tồn của dân tộc. Kết hợp và hoà quyện với tinh thần yêu nước nồng nàn của nhân dân ta, đây cũng chính là một trong những nhân tố góp phần viết nên những trang sử hào hùng của dân tộc ta trong suốt quá trình kháng chiến, kiến quốc, đấu tranh giành độc lập dân tộc trước đây, xây dựng, phát triển và bảo vệ Tổ quốc ngày nay.

Trong công cuộc đấu tranh giành độc lập dân tộc, thống nhất đất nước, nhiều tăng ni, Phật tử đã trực tiếp tham gia hoạt động cách mạng, nhiều cơ sở thờ tự của Phật giáo đã trở thành nơi che chở, nuôi giấu cán bộ cách mạng, nhiều nhà sư đã lên đường ra mặt trận, nhiều người đã anh dũng hy sinh vì độc lập, tự do của dân tộc. Như Ni trưởng Thích Đàm Thảo ở Chiến trường Điện Biên Phủ; 27 nhà sư thành lập Trung đội Phật tử ở chùa Cổ Lễ năm 1947; Huyền tích chùa Thắng Phúc (Tiên Thắng, Tiên Lãng, Hải Phòng) có 5 nhà sư là liệt sĩ anh dũng hy sinh hưởng ứng Lời kêu gọi “Toàn quốc kháng chiến” của Chủ tịch Hồ Chí Minh và biết bao những tấm gương anh hùng, dũng cảm khác đã hy sinh quên mình vì Tổ quốc thân yêu.

Trong công cuộc đổi mới, hội nhập và phát triển, cùng với các tôn giáo khác, Giáo hội Phật giáo Việt Nam và Phật tử trên khắp mọi miền của đất nước đã có nhiều đóng góp trên các lĩnh vực, góp phần vào những thành tựu to lớn, có ý

nghĩa lịch sử của đất nước. Chúng ta rất phấn khởi, tự hào và cảm động trước những đóng góp của các tầng ni, Phật tử trên nhiều mặt công tác xã hội, các hoạt động từ thiện, nhân đạo, góp phần làm vơi đi những nỗi lo toan hàng ngày của nhiều người dân cả về vật chất và tinh thần, đóng góp cho việc thực hiện mục tiêu xóa đói giảm nghèo, phòng chống dịch bệnh, góp phần bảo đảm an sinh xã hội, đưa đất nước phát triển nhanh và bền vững. Đất nước ta có nhiều tôn giáo, tín ngưỡng - mỗi tín ngưỡng, tôn giáo mang những nét văn hóa riêng, nhưng đều hướng đến các giá trị Chân - Thiện - Mỹ; bởi vậy có sự dung hợp, đan xen và hòa đồng, thống nhất trong đa dạng. Cùng với các tín ngưỡng, tôn giáo khác, Phật giáo Việt Nam đã định hướng đời sống tinh thần và xây dựng các chuẩn mực đạo đức, góp phần ổn định xã hội, thúc đẩy đất nước phát triển.

Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu - Người Anh hùng giải phóng dân tộc, Danh nhân văn hóa thế giới - Người đã cống hiến trọn cuộc đời mình cho độc lập, tự do của Tổ quốc, hạnh phúc của nhân dân và hòa bình, tiến bộ của nhân loại rất tôn trọng, khâm phục tinh thần hy sinh cao cả của những người sáng lập ra Phật giáo, Kitô giáo và cho rằng mục đích cao cả của các vị ấy giống nhau ở chỗ họ đều muốn “mưu hạnh phúc cho loài người, mưu phúc lợi cho xã hội”, thể hiện một phương pháp cách mạng độc đáo mang đậm phong cách Hồ Chí Minh.

Trong bối cảnh đất nước ta hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã đẩy mạnh hoạt động giao lưu quốc tế, có những đóng góp quan trọng vào sự phát triển của Phật giáo thế giới; qua đó góp phần nâng cao vị thế của Việt Nam trên trường quốc tế, góp phần khẳng định chính sách tôn trọng và bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của Đảng và Nhà nước ta.

Trong bối cảnh tình hình thế giới tiếp tục diễn biến rất nhanh, phức tạp, khó lường, tinh thần đại đoàn kết toàn dân tộc cần được phát huy hơn bao giờ hết, trong đó các tôn giáo nói chung và Phật giáo nói riêng có vai trò đặc biệt quan trọng. Nhìn từ lịch sử 4 nghìn năm văn hoá dựng nước và giữ nước, đây cũng chính là một trong những nhân tố có ý nghĩa rất quan trọng, tạo ra sức mạnh “muôn người như một” của dân tộc Việt Nam anh hùng, nhân dân Việt Nam anh hùng. Sức mạnh bất khả chiến bại này cần được tiếp tục phát huy mạnh mẽ hơn nữa trong thời gian tới để tạo thêm động lực thúc đẩy công cuộc đổi mới, hội nhập và phát triển, đưa đất nước vững bước trên con đường độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội mà Chủ tịch Hồ Chí Minh kính yêu và Đảng ta đã lựa chọn.

Với tinh thần đó, cùng với các tôn giáo khác trong cả nước, Giáo hội Phật giáo Việt Nam thực hiện phương châm “1 đẩy mạnh - 2 tiên phong - 3 trọng tâm”. “1 đẩy mạnh” là: Đẩy mạnh đại đoàn kết toàn dân tộc dưới sự lãnh đạo của Đảng, phát huy tinh thần đoàn kết trong nước, đoàn kết quốc tế, đoàn kết các tôn

giáo, đoàn kết trong nhân dân; “2 tiên phong” gồm: Tiên phong vận động đồng bào cả nước hiến tạng, hiến máu cứu người với tinh thần “Cho đi là còn mãi”, đẩy mạnh các hoạt động nhân đạo, từ thiện trong cả nước; Tiên phong chống mê tín, dị đoan, bảo đảm hoạt động tôn giáo lành mạnh với tinh thần “Đạo và đời - đời và đạo”, kiên quyết không để các hành vi lợi dụng tôn giáo, tín ngưỡng để chống lại Nhà nước, dân tộc, nhân dân, hoặc trục lợi, vì động cơ cá nhân, vi phạm quy định cả về Phật pháp và pháp luật; “3 trọng tâm” gồm: Góp phần giáo dục lòng yêu nước, thương dân trong Phật tử và trong toàn xã hội với tinh thần “Hộ quốc an dân”; Sống tốt đời đẹp đạo, phát huy hiệu quả hơn nữa tư tưởng “Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội”; Góp phần xoá đói, giảm nghèo, thực hiện tiến bộ, công bằng xã hội, không để ai bị bỏ lại phía sau với tinh thần “Nhiều điều phải lấy giá gương/Người trong một nước phải thương nhau cùng”, “Thương người như thể thương thân”, “Lá lành đùm lá rách”, “Lá rách đùm lá rách hơn”, nhất là trong khó khăn, hỏa hoạn, thiên tai, bão lũ...

Sách trắng “Tôn giáo và chính sách tôn giáo ở Việt Nam” năm 2023 nêu rõ, ở Việt Nam có 26,5 triệu tín đồ tôn giáo thuộc 16 tôn giáo khác nhau cùng chung sống hài hòa trong cộng đồng các dân tộc Việt Nam, không có sự phân biệt tín ngưỡng, tôn giáo; không có mâu thuẫn, xung đột giữa các tôn giáo. Trong đó, Phật giáo chiếm số lượng nhiều nhất với trên 14 triệu tín đồ và 18.544 cơ sở thờ tự. Đảng, Nhà nước ta luôn khẳng định nhất quán chính sách tôn trọng quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo và tự do không tín ngưỡng, tôn giáo của nhân dân; bảo đảm, bảo vệ bằng pháp luật quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo của nhân dân, coi đó là điều kiện tiên quyết, là nguyên tắc cơ bản để xây dựng vững bền khối đại đoàn kết chung của dân tộc.

Đảng, Nhà nước luôn nhất quán nguyên tắc bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, các hoạt động tinh thần lành mạnh, chính đáng, hợp pháp của tín đồ các tôn giáo, thể hiện đầy đủ bản chất tốt đẹp của chế độ ta, của nền dân chủ xã hội chủ nghĩa, của Nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa của dân, do dân, vì dân. Văn kiện Đại hội XIII của Đảng đã khẳng định: Phát huy những giá trị văn hóa, đạo đức tốt đẹp và các nguồn lực của các tôn giáo cho sự nghiệp phát triển đất nước.

Năm 2024 là năm thứ 2 thực hiện Nghị quyết Đại hội đại biểu Phật giáo Việt Nam lần thứ IX, nhiệm kỳ 2022 - 2027, nửa năm qua, Giáo hội Phật giáo Việt Nam đã bám sát chương trình, chủ trương hoạt động của Giáo hội là “Đạo pháp - Dân tộc - Chủ nghĩa xã hội”, “kỷ cương, trách nhiệm, đoàn kết, phát triển” và “tốt đời, đẹp đạo”, đạt nhiều kết quả quan trọng. Trong đó, Giáo hội tổ chức Đại lễ cầu siêu, tưởng niệm, tri ân các anh hùng, liệt sĩ nhân kỷ niệm 70 năm chiến thắng Điện Biên Phủ; ủng hộ xây dựng 500 căn nhà tình nghĩa với trị giá 60 tỷ

đồng tặng người khó khăn về nhà ở tỉnh Điện Biên; tham dự Đại lễ Phật đản Liên hợp quốc lần thứ XIX tại Thái Lan... Việt Nam được chọn và Giáo hội Phật giáo Việt Nam được đăng cai tổ chức Đại lễ Phật đản Liên hợp quốc (Vesak) lần thứ XX năm 2025 (lần thứ 4 tại Việt Nam) tại Thành phố Hồ Chí Minh, Hòa thượng Thích Thiện Nhơn đề nghị các cấp, các ngành hỗ trợ, tạo điều kiện thuận lợi để Giáo hội Phật giáo Việt Nam tổ chức thành công Đại lễ Vesak. Giáo hội Phật giáo Việt Nam, cùng tăng ni, đồng bào Phật tử toàn quốc luôn đồng hành với dân tộc, với đất nước, thực hiện tốt chủ trương, đường lối của Đảng, pháp luật của Nhà nước, Hiến chương của Giáo hội, góp phần xây dựng đất nước ngày càng phồn vinh, văn minh, thịnh vượng và hội nhập.

Tác giả: **TS. Nguyễn Trung Kiên**

Tham luận tại Hội thảo khoa học "Đạo Phật Với Cách Mạng Việt Nam" tổ chức ngày 25/08/2025, tại chùa Quán Sứ, Hà Nội

Chú thích:

- 1) Khoa Khoa học chính trị, Trường Đại học KHXH&NV, ĐHQGHN.*
- 2) Ban chỉ đạo Tổng điều tra dân số và nhà ở Trung ương (2010), Tổng điều tra dân số và nhà ở Việt Nam năm 2009, Nxb Thống kê, Hà Nội.*
- 3) Ban trị sự Phật giáo Thành phố Hồ Chí Minh, Phật giáo Tp.HCM ủng hộ hơn 6 tỷ đồng nạn nhân Nepal, website: giaohoi phatgiaotphcm.vn, ngày 29/6/2015.*
- 4) Hồ Chí Minh (1995), Toàn tập, tập 5, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.*

Tài liệu tham khảo:

- 1] Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- 2] Hoà thượng Kim Cương Tử (chủ biên) (1994): Giáo hội Phật giáo Việt Nam Phật lịch 2538: Kỷ yếu “Đức Pháp chủ Giáo hội Phật giáo Việt Nam Hoà thượng Thích Đức Nhuận (1897-1993). Hà Nội.
- 3] TS Vũ Trọng Hùng- Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (2023): Phật giáo đoàn kết, phát triển và đồng hành cùng dân tộc theo tư tưởng Hồ Chí Minh <https://hochiminh.vn/tu-tuong-dao-duc-ho-chi-minh/nguyen-cuu-tu-tuong-dao-duc-ho-chi-minh/phet-giao-doan-ket-phet-trien-va-dong-hanh-cung-dan-toc-theo-tu-tuong-ho-chi-minh-9471> (Truy cập ngày 04.8.2025)

4] TS. Nguyễn Thị Như (2019): Đóng góp của Phật giáo trong kháng chiến chống thực dân Pháp (1945-1954) <https://nxbctqg.org.vn/dong-gop-cua-phat-giao-trong-khang-chien-chong-thuc-dan-phap-1945-1954-.html> (Truy cập ngày 05.8.2025)

5] Nguyễn Đại Đồng (2014), “Tính chất và đặc điểm của Phật giáo Việt Nam trong kháng chiến chống Pháp”, Tạp chí Nghiên cứu tôn giáo, số 09(135), tr. 77-91.

6] Hà Thúc Minh (1986), Lịch sử tư tưởng Việt Nam và vấn đề Phật giáo. Trong “Một số vấn đề Phật giáo và lịch sử tư tưởng Việt Nam” Viện Triết học, Hà Nội;

7] Nguyễn Đại Đồng (2020), “Đôi điều về Phật giáo Cứu quốc”, Tạp chí Nghiên cứu Phật học, số 7, tr. 55-61